

INFORMACE

o nehodovosti v silničním provozu v České republice za rok 2003

Podle údajů počítačového systému evidence nehod v silničním provozu bylo v roce 2003 Policii České republiky nahlášeno 195 851 nehod, při kterých bylo 1 319 osob usmrceno, 5 253 těžce zraněno a 30 312 osob zraněno lehce. Odhad způsobené hmotné škody je ve výši 9,33 mld. Kč. Porovnání hodnot základních ukazatelů s rokem 2002 je následující:

Nárůst zaznamenáváme v kategorii:

- počet nehod o 5 133, tj. o 2,7%
- počet usmrcených o 5 osob, tj. o 0,4%
- počet lehce zraněných o 1 299 osob, tj. o 4,5%
- odhad hmotné škody o 443,1 mil. Kč, tj. o 5,0%.

Pokles zaznamenáváme v kategorii:

- počet těžce zraněných o 239 osob, tj. o 4,4%.

Oproti předchozímu statistickému období (tj. období leden až listopad) roku 2003 se snížil nárůst počtu usmrcených osob o 1,9 procentního bodu, pokles počtu těžce zraněných se zvýšil o 0,3 procentního bodu. Nárůst počtu nehod se zvýšil o 0,3 procentního bodu a nárůst počtu lehce zraněných osob se zvýšil o 1,1 procentního bodu.

Z celkového počtu měsíčně sledovaných nehodových položek zaznamenáváme téměř u 60% nárůst počtu nehod a u 45% sledovaných nehodových položek došlo k nárůstu počtu usmrcených osob. Největší absolutní nárůst byl u nehod, které se staly na suchém povrchu vozovky (zvýšení o 14 412 nehod – tj. o 11,5%), u nehod za dobré viditelnosti je zvýšení o 9 156 nehod (tj. o 7,3%) a u nehod zaviněných řidiči motorových vozidel je zvýšení o 5 730 nehod (+ 3,3%) atd. Naproti tomu, největší pokles počtu nehod (v absolutní hodnotě), zaznamenáváme u nehod na mokřem povrchu vozovky – o 10 499 nehod (tj. o 21,5%), u nehod v denní době (ale za mlhy, deště apod.) je snížení – o 3 627 (tj. o 23,2%) atd.

Vývoj základních ukazatelů nehod za posledních 10 let je uveden v následující tabulce.

NEHODY A JEJICH NÁSLEDKY ZA POSLEDNÍCH 10 LET

Rok	Počet nehod	Usmrceno	Těžce zraněno	Lehce zraněno	Hmotná škoda v mil. Kč
1994	156 242	1 473	6 232	29 590	4 262,90
1995	175 520	1 384	6 298	30 866	4 877,20
1996	201 697	1 386	6 621	31 296	6 054,40
1997	198 431	1 411	6 632	30 155	5 981,60
1998	210 138	1 204	6 152	29 225	6 834,00
1999	225 690	1 322	6 093	28 747	7 148,80
2000	211 516	1 336	5 525	27 063	7 095,80
2001	185 664	1 219	5 493	28 297	8 243,90
2002	190 718	1 314	5 492	29 013	8 891,20
2003	195 851	1 319	5 253	30 312	9 334,27

V průběhu posledních 10 let byl počet usmrčených jen dvakrát „pod zatím magickou hranicí“ 1 300 usmrčených osob a v tomto desetiletém období je hodnota roku 2003 čtvrtá nejnižší (po roce 1998, 2001 a 2002). Počet nehod v tomto období odpovídá průměru, počet těžce zraněných osob byl v roce 2003 nejnižší. Počet lehce zraněných osob dosáhl 3. nejvyšší hodnoty (po roce 1996 a 1995). Hodnota odhadu hmotných škod se přiblížila hranici 10 miliard Kč a oproti, v tabulce výchozímu, roku 1994 byla tak více jak 2krát vyšší.

Za posledních deset let se na našich dálnicích a silnicích stalo 1 951 467 nehod, při nichž bylo 13 368 lidí usmrceno, 59 791 osob bylo těžce zraněno a dalších 294 564 bylo zraněno lehce. Odhad hmotné škody dosáhl téměř 69 miliard Kč (přesně 68,7 mld. Kč).

Nebezpečnost na našich komunikacích podtrhuje i ta skutečnost, že v průměru každé ne- celé 3 minuty (přesně 2,7minut) byla Policii ČR nahlášena nehoda, každých 17 minut byl při neho- dě lehce zraněn člověk a každých 100 minut těžce. V průměru každou 6,6 hodinu zemřel při neho- dě člověk. Každou hodinu pak byla způsobena hmotná škoda přesahující jeden milión Kč (přesně 1 065 556 Kč).

1. Viníci nehod

V následující tabulce je přehled o počtech nehod a počtech usmrčených osob podle sledovaných viníků, včetně podílu na celkovém počtu nehod, resp. počtu usmrčených osob, v roce 2003 (Index ROK 2002=100%).

PŘEHLED VINÍKŮ A ZAVINĚNÍ NEHOD

Viník, zavinění nehody rok 2003	Počet nehod	tj. %	Index počtu nehod	Počet usmrčených	tj. %	Index počtu usmrčených
ŘIDIČEM MOTOROVÉHO VOZIDLA	180 527	92,2	103,3	1176	89,2	101,5
ŘIDIČEM NEMOTOROVÉHO VOZIDLA	3 037	1,6	102,0	65	4,9	95,6
CHODCEM	1 937	1,0	88,4	60	4,5	98,4
JINÝM ÚČASTNÍKEM	253	0,1	109,1	0	0,0	-
ZÁVADOU KOMUNIKACE	487	0,2	73,1	0	0,0	-
TECHNICKOU ZÁVADOU VOZIDLA	1 414	0,7	81,8	5	0,4	41,7
LESNÍ, DOMÁCÍ ZVĚŘÍ	7 526	3,8	102,8	0	0,0	0,0
JINÉ ZAVINĚNÍ	670	0,3	83,2	13	1,0	118,2

V porovnání s rokem 2002 je nižší počet nehod zaviněných technickou závadou vozidla (pokles o 314 nehod, tj. o 18,2%), méně je nehod zaviněných chodcem (pokles o 255 nehod, tj. o 11,6%), pokles je i u nehod zaviněných z důvodu závady komunikace a tzv. jiné příčiny (pokles o 179, resp. o 135 nehod).

Celkové zvýšení počtu nehod ovlivnili především řidiči motorových vozidel (zvýšení o 5 730 nehod -tj. o 3,3%), z toho v kategorii osobní automobil je zvýšení o 4 339 nehod, u nákladních automobilů je zvýšení o 1 533 nehod a u motocyklů o 182 nehod atd. Více nehod jsme zaznamenali i v kategorii nehod zaviněných lesní zvěří (zvýšení o 206 nehod – tj. o 2,8%) a řidiči nemotorových vozidel (o 59 nehod).

Počet usmrčených osob byl, v porovnání s rokem 2002, vyšší jen u nehod řidičů motorových vozidel (o 17 osob, tj. o 1,5%) a u nehod zaviněných tzv. jiným zaviněním (o 2 osoby) atd. U ostatních viníků registrujeme mírné snížení.

V roce 2003 zaregistrovala policie celkem 17 641 nehod, kdy viník nehody z místa ujel a při těchto nehodách bylo usmrceno 23 osob a dalších 1 123 bylo zraněno. Počet těchto nehod je oproti stejnému období předchozího roku nižší o 1%, počet usmrčených je nižší o 3 osoby a počet zraněných je nižší - o 64 osob.

V následující tabulce je uvedena závažnost nehod u jednotlivých druhů motorových vozidel a nejhorší ukazatel je u motocyklů, kde na 1000 nehod připadá přes 41 usmrcených osob. Průměrná hodnota tohoto ukazatele v České republice v roce 2003 představuje 6,7 usmrcených osob připadajících na 1000 nehod. Průměrná hodnota tohoto ukazatele se oproti roku 2002 zlepšila o 0,2 procentního bodu. V porovnání s rokem 2002 se hodnota tohoto ukazatele výrazně snížila u malých motocyklů (prakticky na polovinu) a také u motocyklů (o 4 procentní body) a naopak u autobusů došlo ke zvýšení o 16,4 procentního bodu apod.

Druh motorového vozidla rok 2003	závažnost nehod (usmrceno na 1 000 nehod)
Malý motocykl	16,5
Motocykl	41,2
Osobní automobil	6,9
Nákladní automobil	4,5
Autobus	23,1
Traktor	10,8
Jiné	4,5
Nezjištěno	1,3

Pro porovnání uvádím, že u nehod zaviněných chodci má tento ukazatel hodnotu 31 usmrcených a u nehod zaviněných cyklisty 22 usmrcených připadajících na 1 000 nehod.

V následující tabulce je uvedeno členění nehod a počtu usmrcených osob v závislosti na objemu válců osobních automobilů v roce 2003. Počet usmrcených se významněji zvýšil u objemové třídy 1,1 až 1,4 l a 1,5 až 1,9 (o 35, resp. o 19 usmrcených osob). Naproti tomu významně poklesl počet usmrcených v objemové třídě 2 až 3 l.

Ukazatel závažnosti je nejvyšší u nehod vozidel s objemem motoru 2 až 3 litry a do 1 litru (7,9, resp. 8 usmrcených na 1 000 nehod). Oproti roku 2002 nedošlo k výraznějším změnám tohoto ukazatele.

Osobní automobily objemová třída – rok 2003	Podíl na počtu nehod (v %)	Počet usmrcených	tj. %	rozdíl usmrcených (oproti r. 2002)	závažnost nehod (usmrceno na 1000 nehod)
do 1 litru	4,6	47	5,2	-2	7,8
1,1 až 1,4 l	43,5	389	43,2	35	6,8
1,5 až 1,9 l	31,9	295	32,8	19	7,1
2 až 3 l	15,7	163	18,1	-25	7,9
nad 3 l	0,7	6	0,7	2	6,7
Nezjištěno	3,6	0	0,0	0	0,0

Zastoupení jednotlivých objemových tříd na zavinění nehod se výrazněji nezměnilo, poněkud se zvýšil podíl nehod objemové třídy 1,5 až 1,9 litrů (cca o 2 procentní body) atd.;

V následující tabulce je uvedeno porovnání počtu nehod a jejich následků podle stáří osobních automobilů. Všeobecně lze říci, že se snižují podíly nehod zaviněných vozidly vyrobenými před rokem 1995. Vozidla vyrobená před rokem 1980 se na počtu nehod podílejí 4,5%. Ukazatel závažnosti nehod má nejvyšší hodnotu u osobních automobilů vyrobených před rokem 1980, kde na 1000 nehod připadá 10,5 usmrcených osob. S výjimkou vozidel vyrobených po roce 1995 je u ostatních výrobních ročníků hodnota závažnosti vyšší než průměrná hodnota. Nejnížší hodnota tohoto ukazatele – 4,7 je u vozidel vyrobených v roce 2000 až 2003.

Osobní automobily rok výroby – rok 2003	Počet nehod	tj. %	Počet usmrcených	Tj. %	rozíl usmrcených (oproti r. 2002)	závažnost nehod (usmrceno na 1000 nehod)
2000 - 03	31 371	23,9	146	16,2	146	4,7
1995 - 99	40 686	31,0	251	27,9	41	6,2
1990 - 94	26 333	20,1	203	22,6	-16	7,7
1985 - 89	19 598	14,9	177	19,7	9	9,0
1980 - 84	6 076	4,6	50	5,6	-27	8,2
vyrobená před r. 1980	5 915	4,5	62	6,9	10	10,5
nezjištěno	1 275	1,0	11	1,2	-12	8,6

Řidiči vozidel registrovaných mimo území ČR zavinili 5 511 nehod (tj. 3,1 % z počtu nehod zaviněných řidiči). Při těchto nehodách přišlo o život 50 lidí a dalších 984 bylo zraněno. Počet nehod zaviněných cizinci je stejný jako v roce 2002, ale počet usmrcených je výrazně nižší – o 22 osob (tj. o 30,6%) a nižší je i počet zraněných – o 28 osob. Nejvíce těchto nehod zavinili řidiči vozidel registrovaných v SRN – 1 883 nehod a přitom bylo usmrceno 17 lidí, následují nehody řidičů vozidel ze Slovenska – 1 390 nehod a 9 usmrcených osob, řidiči vozidel z Polska zavinili 712 nehod a bylo usmrceno 10 osob a stejné následky měly i nehody řidičů vozidel registrovaných v Rakousku (zavinili 444 nehod) atd.

Z důvodu technické závady vozidla bylo v roce 2003 zaviněno 1 414 nehod (tj. 0,8% z celkového počtu nehod zaviněných řidiči motorových vozidel). Při těchto nehodách bylo 5 osob usmrceno a dalších 233 osob bylo zraněno. Nejčastější příčinou bylo nesprávné uložení nákladu - celkem 356 nehod, na druhém místě v pořadí četnosti následuje jiná technická závada (např.: rozlomení traktoru v půli, upadnutí blatníku, upadnutí výfuku, palivové nádrže, najetí na roztrženou pneumatiku) – 252 nehod a 1 usmrcená osoba, následuje upadnutí, ztráta kola vozidla - 239 nehod a 1 usmrcená osoba, následuje defekt pneumatiky způsobený průrazem nebo náhlým únikem vzduchu - 187 nehod a 2 usmrcené osoby. Závada provozní brzd se podílela na zavinění 164 nehod, závada řízení – 50 nehod, závada závěsu pro přívěs – 47 nehod atd.

Chodci zavinili celkem 1 937 nehod, z toho nejvíce nehod zavinili muži – 787 nehod, děti zavinily 711 nehod a ženy - 387 a zbytek připadá na skupiny chodců. Při těchto nehodách zahynulo 60 osob, tj. o 1 osobu méně, než v roce 2002. Nejtragičtější příčinou nehod chodců v roce 2003 bylo neopatrné nebo náhlé vstoupení do vozovky z chodníku nebo krajnice – při těchto nehodách zahynulo 23 chodců (o 7 méně než v roce 2002), nesprávné zhodnocení dopravní situace mělo za následek smrt 14 chodců (o 6 více než v roce 2002) atd.

Dalším specifickým je vysoký počet nehod zaviněných pod vlivem alkoholu, vždyť 296 chodců – viníků - bylo v době nehody pod vlivem alkoholu (tj. 13,5% - téměř každý 7.).

Při nehodách zaviněných řidiči motorových vozidel z důvodu neumožnění nerušeného a bezpečného přejetí vozovky chodci („nedání přednosti chodci“), přecházejícímu po vyznačeném přechodu zahynulo v roce 2003 celkem 19 chodců (o 13 osob méně oproti loňskému roku, ale také téměř třikrát více, než v roce 2000), 182 chodců bylo těžce zraněno (- 52 osob) a 592 bylo lehce zraněno (- 64 osob). Bilance následků chodců na vyznačených přechodech se v porovnání s rokem 2002 výrazně zlepšila, přesto jsou následky pro chodce stále ještě velmi vysoké. Porovnání základních ukazatelů těchto nehod od roku 1998 je uvedeno v následující tabulce.

ROK	1998	1999	2000	průměr 1998 až 2000	2001	2002	2003
počet nehod	483	513	496	497	938	893	758
usmrceno osob	17	10	7	11	30	32	19
těžce zraněno	134	149	131	138	210	234	182
lehce zraněno	344	367	374	362	736	658	592
nezraněno	9	8	8	8	15	16	14

Velmi tragická byla pro chodce v roce 2003 chůze po nesprávné straně, kdy při 776 nehodách zahynulo 28 chodců a velmi tragické se ukázalo i přecházení mimo přechod, kdy při 7 514 nehodách zahynulo 25 chodců.

2. Hlavní příčiny

Počty nehod a počty usmrčených osob podle sledovaných hlavních příčin nehod řidičů motorových vozidel jsou v níže uvedené tabulce.

Prvenství v počtu nehod stále patří nesprávnému způsobu jízdy (téměř 65% z celkového počtu nehod zaviněných řidiči motorových vozidel). V pořadí četnosti následuje hlavní příčina nedání přednosti v jízdě (bezmála 18%), na třetím místě je nepřiměřená rychlost jízdy (15%) a 2,4% nehod připadá na nesprávné předjíždění. Prvenství v počtu usmrčených osob stále patří nepřiměřené rychlosti jízdy - 496 osob, tj. přes 42% z celkových následků nehod řidičů, ale podíl nesprávného způsobu jízdy se, v porovnání s rokem 2002, zvýšil o 6,4 procentních bodů.

HLAVNÍ PŘÍČINY NEHOD ŘIDIČŮ MOTOROVÝCH VOZIDEL

Hlavní příčina nehody rok 2003	Počet nehod	tj. %	Počet usmrčených	tj. %
NEPŘIMĚŘENÁ RYCHLOST	27 499	15,2	496	42,2
NESPRÁVNÉ PŘEDJÍŽDĚNÍ	4 297	2,4	74	6,3
NEDÁNÍ PŘEDNOSTI	32 043	17,7	161	13,7
NESPRÁVNÝ ZPŮSOB JÍZDY	116 688	64,6	445	37,8

Oproti roku 2002 je počet nehod nižší pouze v kategorii nesprávné předjíždění - o 47 nehod (tj. o 1,1%). Nejvyšší absolutní nárůst byl u nesprávného způsobu jízdy - o 3 205 nehod a největší relativní nárůst byl u nepřiměřené rychlosti jízdy - o 4,7% (tj. o 1 224 nehod). Počet usmrčených je vyšší v kategorii nesprávný způsob jízdy - o 81 osob (tj. o 22,3%) a u nesprávného předjíždění - o 7 osob (tj. o 10,4%). U nedání přednosti v jízdě je počet usmrčených nižší o 11 osob (tj. o 6,4%) a u nepřiměřené rychlosti jízdy o 60 usmrčených osob (tj. o 10,8%).

Nejčetnější příčinou nehod řidičů motorových vozidel v roce 2003 bylo nevěnování potřebné pozornosti řízení vozidla - 33 857 nehod, dále následují nehody způsobené nedodržením bezpečné vzdálenosti za vozidlem - 31 813 nehod, nesprávné otáčení nebo couvání - 19 652 nehod, nepřizpůsobení rychlosti stavu vozovky - 14 146 nehod, atd.

pořadí	DESET nejčetnějších příčin nehod řidičů motorových vozidel; rok 2003	počet nehod
1.	řidič se plně nevěnoval řízení vozidla	33 857
2.	nedodržení bezpečné vzdálenosti za vozidlem	31 813
3.	nesprávné otáčení nebo couvání	19 652
4.	nepřizpůsobení rychlosti stavu vozovky	14 146
5.	nezvládnutí řízení vozidla	11 180
6.	nedání přednosti upravené dopravní značkou "DEJ PŘEDNOST V JÍZDĚ !"	10 666
7.	nepřizpůsobení rychlosti dopravně technickému stavu vozovky	6 966
8.	vjetí do protisměru	6 701
9.	vyhýbání bez dostatečného bočního odstupu	4 915
10.	nedání přednosti při odbočování vlevo	4 716

Nejtragičtější příčinou nehod pak bylo nepřizpůsobení rychlosti dopravně technickému stavu vozovky (tj. zatáčka, klesání, stoupání apod.) - při těchto nehodách zahynulo 173 lidí, následují nehody zaviněné vjetím do protisměru - 145 usmrčených osob, z důvodu nevěnování potřebné pozornosti řízení vozidla zahynulo 142 lidí atd. Podrobnější porovnání je v tabulce.

pořadí	DESET nejtragičtějších příčin nehod řidičů motorových vozidel; rok 2003	počet usmrčených osob
1.	nepřízpůsobení rychlosti dopravně technickému stavu vozovky	173
2.	vjetí do protisměru	145
3.	řidič se plně nevěnoval řízení vozidla	142
4.	nepřízpůsobení rychlosti stavu vozovky	110
5.	nezvládnutí řízení vozidla	87
6.	nepřízpůsobení rychlosti vlastnostem vozidla a nákladu	73
7.	kolize s protijedoucím vozidlem při předjíždění	44
8.	jiný druh nepřiměřené rychlosti	41
9.	nedání přednosti upravené dopravní značkou "DEJ PŘEDNOST V JÍZDĚ !"	40
10.	překročení předepsané rychlosti stanovené pravidly	35

Oproti roku 2002 je výrazně vyšší počet nehod zaviněných z důvodu nedodržení bezpečné vzdálenosti za vozidlem (+1 748 nehod), z důvodu nesprávného otáčení nebo couvání bylo zaviněno o 1 209 nehod více, z důvodu nepřízpůsobení rychlosti dopravně technickému stavu vozovky se počet nehod navýšil o 702 atd. Největší snížení zaznamenáváme v případech, kdy se řidič plně nevěnoval řízení vozidla - o 1 005 nehod.

Počet usmrčených se nejvíce zvýšil u nehod zaviněných:

- ❖ vjetím do protisměru - o 24 osob
- ❖ nevěnováním potřebné pozornosti řízení vozidla – o 19 osob
- ❖ nezvládnutím řízení vozidla – o 18 osob
- ❖ jiným druhem nepřiměřené rychlosti (např. nepřízpůsobení rychlosti svým schopnostem, okolnostem apod.) – o 18 osob
- ❖ nedodržením bezpečné vzdálenosti za vozidlem – o 11 osob

Největší snížení zaznamenáváme v případech, kdy řidič:

- ❖ nepřízpůsobil rychlost stavu vozovky o 35 osob
- ❖ nepřízpůsobení rychlosti viditelnosti – o 20 osob
- ❖ nepřízpůsobení rychlosti hustotě provozu – o 16 osob
- ❖ nedání přednosti chodci na vyznačeném přechodu - o 14 osob atd.

3. Nehody zaviněné pod vlivem alkoholu

Pod vlivem alkoholu zavinili účastníci silničního provozu 9 076 nehod, při nichž 111 lidí přišlo o život a dalších 4 486 bylo zraněno. Oproti roku 2002 je počet těchto nehod nižší o 5%, **počet usmrčených je nižší o 25 osob (tj. o 18,4%)** a počet zraněných osob je nižší o 498 osob. Na celkovém počtu se tyto nehody v roce 2003 podílely 4,9% a na počtu usmrčených 8,5%.

Od těchto průměrných hodnot jsou v jednotlivých krajích odchylky, podíl alkoholu na nehodách je nejnižší na území hl.m. Prahy – 2,8% a nejvyšší na území Jihočeského kraje – 5,8%. Nejvyšší podíl usmrčených připadajících na tyto nehody byl na území Středočeského a Severočeského kraje (12,4%, resp. 10,5%).

Z celkového počtu 9 076 těchto nehod připadá na řidiče osobních automobilů 7 409 nehod (- 320 nehod), na cyklisty – 624 nehod (- 54 nehod), na řidiče nákladních automobilů - 448 nehod (- 20 nehod), na chodce – 252 nehod (- 44 nehod), na řidiče motocyklů – 158 nehod (- 14 nehod), na řidiče malých motocyklů – 96 nehod (- 25 nehod), na řidiče traktorů - 38 nehod (- 5 nehod) atd.

Četnosti nehod pod vlivem alkoholu v jednotlivých krajích, včetně četnosti počtu usmrčených připadajících na tyto nehody jsou uvedeny v následující tabulce.

NEHODY POD VLIVEM ALKOHOLU , PŘEHLED

K r a j rok 2003	Počet nehod	Podíl na počtu nehod (v %)	Počet usmrčených	Podíl na počtu usmrčených (v %)	rozdíl nehod	rozdíl usmrčených
HLAVNÍ MĚSTO PRAHA	988	2,8	1	1,6	-40	-6
STŘEDOČESKÝ	1 206	5,1	26	12,4	-48	12
JIHOČESKÝ	766	5,8	4	3,2	12	-16
ZÁPADOČESKÝ	839	4,8	9	6,7	-33	6
SEVEROČESKÝ	1 153	5,7	16	10,5	26	1
VÝCHODOČESKÝ	1 075	5,6	14	7,9	-126	-13
JIHOMORAVSKÝ	1 464	5,1	25	10,2	-87	2
SEVEROMORAVSKÝ	1 585	5,5	16	7,9	-180	-11
Česká republika	9 076	4,9	111	8,4	-476	-25

Nepříznivý vývoj následků těchto nehod registrujeme především na území Středočeského, Západočeského a Severočeského kraje, kde byl počet usmrčených vyšší. Naproti tomu zaznamenáváme významný pokles počtu usmrčených osob při těchto nehodách na území krajů Jihočeského, Východočeského a Severomoravského atd.

4. Časové rozložení nehod

Nehodami nejvíce zatíženými dny v roce 2003 byly pátky (bylo nahlášeno 34 715 nehod), v pořadí četnosti následují pondělky (32 199 nehod) a středy (30 587 nehod). Nejméně nehod připadá na neděle (17 624 nehod) a soboty (22 702 nehod). V porovnání s rokem 2002 je nižší pouze počet nedělních nehod (snížení o 3,6%). **Nejvíce usmrčených jsme zaznamenali při sobotních a pátečních nehodách, kdy bylo usmrceno 282, resp. 213 osob.**

Nárůst počtu usmrčených registrujeme při sobotních, čtvrtěčních, pondělních a nedělních nehodách – o 30, resp. o 22, resp. o 11, resp. o 6 osob. Největší absolutní zvýšení - o 30 osob tak zaznamenáváme při sobotních nehodách.

Nejzávažnější byly sobotní nehody, kde na 1 000 nehod připadá 12,4 usmrčených osob, tj. o 1 procentní bod více než v roce 2002 a také o 85% více, než činí průměrná hodnota (6,7 usmrčených na 1 000 nehod). Nad tímto průměrem jsou i nedělní nehody s hodnotou vyšší o 58%. Naproti tomu „nejméně závažné“ byly úterní a středeční nehody, kde tento ukazatel byl nižší.

V roce 2003 byla pouze jednou překročena osmnáctitisícová hranice počtu nehod, a to v prosinci, kdy se stalo 18 877 nehod; nejméně nehod bylo nahlášeno v březnu a v únoru (13 638, resp. 14 936 nehod). V porovnání s rokem 2002 byl počet nehod nižší v únoru (o 352 nehod), říjnu (o 990 nehod) a v listopadu (o 2 012 nehod). V absolutní hodnotě přibýlo nejvíce dubnových a únorových nehod (o 1 836, resp. o 1 736 nehod).

Nejvíce obětí na životech bylo při červencových nehodách – 159 usmrčených osob (tj. o 42 osob více, než v roce 2002) a zatím nejnižší měsíční počet usmrčených registrujeme v únoru – 65 osob. V prosinci při nehodách zahynulo 97 osob. Oproti roku 2002 bylo více usmrčených při nehodách v lednu, v dubnu, v červnu, v červenci a v říjnu a naopak největší pokles, oproti loňskému roku, byl při listopadových, zářijových, únorových a prosincových nehodách (o 46, resp. o 20, resp. o 18, resp. o 21 osob).

V příloženém grafu „Porovnání vývoje počtu usmrčených osob oproti mezním měsíčním hodnotám“ je znázorněn aktuální počet usmrčených osob v jednotlivých měsících roku 2003 ve vztahu k minimálním a maximálním hodnotám v období 1990 až 2002. Z grafu mimo jiné vyplývá, že červnový a červencový počet usmrčených osob významně překročil vymezené maximální hodnoty, ale srpnový a zejména zářijový a listopadový počet se dostal na minimální hodnotu (zářijový počet je o 3 osoby nižší, než nejnižší hodnota v období 1990 až 2002) a rovněž počet usmrčených osob v měsíci prosinci se přiblížil k minimální hodnotě.

Na dalším grafu je znázorněn vývoj rozdílu počtu usmrčených osob v jednotlivých obdobích roku 2003 a roku 2002. Z porovnání vyplývá, že největší rozdíl byl v období leden až červenec, kdy počet usmrčených osob byl v porovnání se stejným obdobím roku 2002 vyšší o 81 osob. V období

leden až září tento nárůst poklesl na 53 osob (Akce Kryštof 1 – 29. září až 3. října) a k dalšímu velkému snížení tohoto nárůstu došlo v období leden až listopad (Akce Kryštof 2 4. až 6. listopadu), kdy nárůst činil jen 26 osob a za celý rok pak rozdíl poklesl jen na 5 osob.

Nejvyšší závažnost nehod (tj. počet usmrčených osob připadajících na 1 000 nehod) zaznamenáváme u červencových nehod, kde tento ukazatel má hodnotu 9,7 usmrčených a vysokou hodnotu tohoto ukazatele zaznamenáváme i u červnových nehod – 8,7 usmrčených na 1 000 nehod. Hodnota tohoto ukazatele pak od října průběžně klesala. Nejnižší hodnota připadá na únorové nehody – 4,4 usmrčené osoby. Hodnota tohoto ukazatele za rok 2003 je 6,7 usmrčených osob připadajících na 1 000 nehod.

Nejhorším dnem hodnoceného období je pondělí 15. prosince, kdy policii nahlášený počet nehod dosáhl počtu 1 333 nehod a tisícová hranice byla překročena ještě v pondělí 7. dubna - 1 174 nehod, v pátek 12. prosince - 1 059 nehod a v úterý 16. prosince – 1 022 nehod. V průměru na jeden den hodnoceného období roku 2003 připadalo 522 nehod.

Nejtragičtějším dnem hodnoceného období byla sobota 8. března, kdy při nehodách zahynulo 20 lidí (jeden z nejtragičtějších dní v historii české statistiky nehod, pozn.: jen při nehodě autobusu zahynulo 19 lidí); dalšími velmi tragickými dny jsou:

- sobota 13. září - zahynulo 18 lidí
- neděle 13. července - zahynulo 15 lidí
- neděle 5. října - zahynulo 15 lidí
- sobota 19. července - zahynulo 12 lidí
- sobota 4. října - zahynulo 12 lidí
- sobota 19. dubna - zahynulo 11 lidí
- sobota 16. srpna - zahynulo 11 lidí
- pátek 19. prosince - zahynulo 11 lidí
- neděle 29. června - zahynulo 10 lidí
- pátek 4. července - zahynulo 10 lidí
- sobota 23. srpna - zahynulo 10 lidí.

V průměru na jeden den roku 2003 připadá 3,6 usmrčené osoby. V hodnoceném období bylo jen 23 dní, kdy při nehodách nepřišel nikdo o život.

5. Místa nehod

Z celkového počtu připadá na obce téměř 73% nehod, necelých 37% usmrčených, necelých 50% těžce zraněných, téměř 60% lehce zraněných osob a necelých 62% odhadu hmotných škod atd.

V obci je nižší počet usmrčených – o 15 osob a počet těžce zraněných - o 271 osob; počet lehce zraněných je vyšší o 383 osob

Mimo obec jsou vyšší všechny ukazatele; počet usmrčených je vyšší o 20 osob

Na dálnici je nižší počet nehod (o 24 nehod) počet usmrčených a počet těžce zraněných je nižší (o 4, resp. o 14 osob).

V příložené tabulce je uvedeno členění nehod a jejich následků podle místa, tj. zda k nehodě došlo v obci, mimo obec nebo na dálnici. Index představuje porovnání s rokem 2002 (rok 2002= 100%).

MÍSTA NEHOD

Místo nehody rok 2003	Počet nehod	Počet usmrčených	Počet těžce zraněných	Počet lehce zraněných	Hmotná škoda v mil. Kč

V OBCI	142 863	486	2 615	18 072	5 768,70
Index rok 2002=100%	102,5	97,0	90,6	102,2	105,1
MIMO OBEC	52 988	833	2 638	12 240	3 565,57
Index rok 2002=100%	103,1	102,5	101,2	108,1	104,8
z toho DÁLNIČE	4 269	47	106	559	497,49
Index rok 2002=100%	99,4	92,2	88,3	106,5	97,4

Na **železničních přejezdech** bylo v roce 2003 nahlášeno 1 036 nehod (o 455 méně, než v roce 2002) a zahynulo při nich 51 osob (o 11 více) a dalších 301 bylo zraněno (o 66 zraněných méně).

V následující tabulce je uveden vývoj počtu usmrčených osob při nehodách v obci a mimo obec za posledních 10 let.

Počet usmrčených osob v obci a mimo obec, vývoj za posledních 10 let

Rok	počet usmrčených osob	
	v obci	mimo obec
1994	684	789
1995	612	772
1996	600	786
1997	583	828
1998	464	740
1999	507	815
2000	520	816
2001	455	764
2002	501	813
2003	486	833

Počet usmrčených osob v obci v roce 2003 je v období posledních 10 let **3.** nejnižší. V tomto směru byl nejhorší rok 1994, kdy při nehodách v obci zahynulo 684 lidí. Počet usmrčených při nehodách mimo obec byl v roce 2003 nejvyšší. Oproti roku 2002 bylo při nehodách v obci usmrceno o 15 lidí méně a při nehodách mimo obec o 20 lidí více.

Při nehodách v obci jsou nejvíce postiženou kategorií chodci, kterých v roce 2003 zahynulo 155 (o 18 usmrčených chodců méně), z toho více jak polovina (52,9%) při nočních nehodách. Nejvíce usmrčených chodců při nočních nehodách v obci připadá na silnice I. třídy a na sledované komunikace ve vybraných městech (22, resp. 21 usmrčených chodců). Na silnicích II. třídy a na místních komunikacích bylo usmrceno 16 chodců apod.

Při nehodách mimo obec bylo **usmrceno 101 chodců** (o 5 usmrčených chodců více), **z toho 73 chodců při nočních nehodách** (tj. více jak 72%) - převážně na silnicích I. a II. třídy (44, resp. 15 usmrčených chodců).

Celkově připadá nejvíce obětí chodců na silnice I. třídy - 96 usmrčených chodců, z toho 66 v noci, na silnicích II. třídy bylo 46 usmrčených chodců, z toho 31 osob v noci, na sledovaných komunikacích ve velkých městech bylo usmrceno 42 chodců, z toho polovina v noční době, na místních komunikacích zahynulo 38 chodců, z toho 16 v noční době atd.

V roce 2003 připadalo na místní komunikace 25% z celkového počtu nehod (celkem 48 886 nehod) – ale „jen“ 8,2% z celkového počtu usmrčených osob, na vybranou komunikační síť velkých měst připadalo necelých 20% a na silnice I. třídy necelých 18% nehod – ale téměř 38% z celkového počtu usmrčených osob. Počet nehod, v porovnání s rokem 2002, byl na všech dru-

zích komunikací, s jedinou výjimkou, vyšší a největší relativní nárůst byl na silnicích III. třídy (zvýšení o 8,4%) a na silnicích II. třídy (zvýšení o 4,2%). Pouze na dálnicích byl počet nehod nižší než v roce 2002 – snížení o 0,6% (o 24 nehod).

Nejvíce usmrčených bylo při nehodách na silnicích I. a II. třídy (494, resp. 297 osob). V porovnání s loňským rokem byl počet usmrčených vyšší na silnicích III. třídy a na místních komunikacích (o 48, resp. o 24 osob) a celkem při nehodách na silnicích III. třídy zahynulo 231 lidí a na místních komunikacích pak dalších 108 lidí. Výrazné absolutní snížení počtu usmrčených bylo při nehodách na silnicích II. a I. třídy a na vybrané komunikační síti velkých měst (o 31, resp. o 17, resp. o 15 usmrčených osob).

6. Územní členění nehod

Porovnání počtu nehod a počtu usmrčených v jednotlivých krajích je v následující tabulce. (Index = ROK 2002 = 100%).

NEHODY V JEDNOTLIVÝCH KRAJÍCH

K r a j rok 2003	Počet nehod	Index	Počet usmrčených	Index	Rozdíl usmrčených
HLAVNÍ MĚSTO PRAHA	35 589	99,2	65	79,3	-17
STŘEDOČESKÝ	25 189	102,1	210	103,4	7
JIHOČESKÝ	14 397	103,6	126	86,3	-20
ZÁPADOČESKÝ	18 914	105,0	135	125,0	27
SEVEROČESKÝ	21 320	101,7	155	104,7	7
VÝCHODOČESKÝ	20 365	101,8	178	99,4	-1
JIHOMORAVSKÝ	30 210	103,8	248	107,4	17
SEVEROMORAVSKÝ	29 867	106,1	202	93,1	-15

Nejvíce nehod bylo policií zaregistrováno na území hl.m. Prahy – 35 589 a nejméně pak na území Jihočeského kraje – 14 397 nehod. Nejvíce usmrčených bylo při nehodách na území Jihomoravského kraje – 248 osob a nejméně na území hl.m. Prahy – jen 65 osob.

Pouze na území hl.m. Prahy bylo méně nehod – o 299 nehod a naopak největší absolutní nárůst byl na území Severomoravského a Jihomoravského kraje – o 1 708, resp. o 1 104 nehod. Počet usmrčených byl nižší na území 4 krajů – na území hl.m. Prahy, Jihočeského, Východočeského a Severomoravského kraje. **Největší nárůst, v absolutní i relativní hodnotě, byl na území Západočeského kraje - o 27 osob, tj. o 25% atd.**

Největší závažnost nehod byla na území Jihočeského kraje, kde na 1 000 nehod připadalo 8,8 usmrčených osob (průměr ČR = 6,7 usmrčených na 1 000 nehod) a Východočeského kraje – 8,7 usmrčených na 1 000 nehod. Dále následuje kraj Středočeský (hodnota tohoto ukazatele rovna 8,3), Jihomoravský (8,2), Severočeský (7,3), Západočeský (7,1). Naopak nejnižší hodnota tohoto ukazatele byla na území hl.m. Prahy a Severomoravského kraje jen 1,8, resp. 6,8 usmrčených osob na 1000 nehod.

7. Souhrnné následky

Z celkového počtu 1 319 usmrčených osob při nehodách v silničním provozu bylo :

479 řidičů osobních automobilů

271 spolujezdců v osobních automobilech

- 256 chodců
- 123 cyklistů
- 76 řidičů motocyklů
- 33 řidičů nákladních automobilů
- 23 cestujících v autobusech
- 13 spolujezdců v nákladních automobilech
- 10 spolujezdců na motocyklech
- 9 řidičů malých motocyklů
- 6 řidičů autobusů
- 6 řidičů mopedů
- 6 řidičů traktorů
- 4 ostatní spolujezdci
- 4 ostatní

Z celkového počtu 1 319 usmrčených osob bylo 36 dětí (o 8 méně než v r. 2002), z toho bylo 17 dětí spolujezdců, 18 dětí chodců a 1 dítě cyklista.

V porovnání s rokem 2002 zaznamenáváme nárůst počtu usmrčených osob především v kategoriích:

- řidič osobního automobilu o 41 osob
- cestující v autobuse o 19 osob
- spolujezdec v nákladním automobilu o 5 osob atd.

K významnějšímu poklesu došlo především u těchto kategorií účastníků nehod:

- chodec o 13 osob
- řidič motocyklu o 12 osob
- cyklista o 11 osob
- spolujezdec v osobním automobilu o 10 osob
- řidič mopedu o 9 osob
- řidič nákladního automobilu o 9 osob atd.

Nejvíce usmrčených připadá na věkovou kategorii 25 až 34 let (273 osob – o 11 osob méně než v roce 2002), dále na věkovou kategorii 45 až 54 let - 197 usmrčených, v kategorii 35 až 44 let bylo 191 usmrčených atd. K největšímu absolutnímu zvýšení došlo v kategorii 18 až 20 let – o 14 osob, na celkových 95 obětí nehod.

8. Závěr

Vývoj následků nehod v silničním provozu v roce 2003 byl v první části roku (leden až červenec) velmi nepříznivý, vždyť počet usmrčených osob byl v tomto období (v porovnání se stejným obdobím roku 2002) vyšší již o 81 osob. Vývoj počtu usmrčených osob ve zbývající části loňského roku lze hodnotit pozitivně, neboť v důsledku zintenzivnění činnosti Policie ČR (velký počet dopravně bezpečnostních akcí apod.), ale i vhodnou medializací tohoto problému se podařilo snížit hrozivě vypadající nárůst na „pouhých 5 osob“.

Nepříznivý vývoj (vysoký nárůst) počtu usmrčených osob zaznamenáváme především u nehod následujících kategorií viníků:

- u nehod zaviněných řidiči autobusů (+ 29 osob)
- u nehod zaviněných řidiči osobních automobilů (+ 27 osob).

Tento nárůst usmrcených osob se projevil především

- *u nehod zaviněných nesprávným způsobem jízdy* (+ 81 osob)
- *u nehod, které se staly na suchém povrchu komunikace* (+ 64 osob)
- *u nehod, které se staly v noci, v místě bez veřejného osvětlení* (+ 60 osob)
- *u nehod na silnicích III. třídy* (+ 48 osob)
- *u nehod, které skončily havárií vozidla* (+ 37 osob)
- *u nehod, které se staly v sobotu* (+ 30 osob)
- *u nehod na místních komunikacích* (+ 24 osob)
- *u nehod, které se staly ve čtvrtek* (+ 22 osob)
- *u nehod, které se staly mimo obec* (+ 20 osob)
- *u nehod, které skončily srážkou s pevnou překážkou* (+ 17 osob)
- *u nehod, které se staly na náledí - neošetřeném* (+ 12 osob)
- *u nehod v denní době za dobré viditelnosti* (+ 12 osob)
- *u nehod, které se staly na železničních přejezdech* (+ 11 osob)
- *u nehod, které se staly v pondělí* (+ 11 osob) atd.

V Praze dne 14. ledna 2004

Zpracoval : **pplk.ing. Josef Tesařík a mjr. Petr Sobotka** , telefon: 974 834 384
Ředitelství služby dopravní policie Policejního prezidia ČR